

Společné konání voleb a místního referenda

1. Společná okrsková volební komise a okrsková komise pro místní referendum

Způsob ustavení komisí pro hlasování v místním referendu upravuje ustanovení § 21 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místním referendu“). Ustavení okrskových volebních komisí upravují jednotlivé volební zákony¹.

Žádný z volebních zákonů, ani zákon o místním referendu, neupravuje působnost okrskové volební komise v případě souběhu voleb s místním referendem. Způsob ustavení komisí pro hlasování v místním referendu a okrskových volebních komisí pro volby je zcela odlišný, a to nejen personálně, ale i s ohledem na lhůty k delegování jejich členů, proto není možné, aby tyto komise byly totožné a ani nelze směšovat jejich činnost.

Klíčovou pro zodpovězení otázek ohledně společných komisí a jejich úkonů je i zásada legality, podle které lze výkon státní správy uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Okrskové volební komise nemohou totiž činit v rámci výkonu státní správy jiné úkony, než které jim jednotlivé volební zákony výslovně stanoví.

2. Společná volební a hlasovací místnost

Zákon o místním referendu ani volební zákony výslovně neupravují, zda může jedna místnost sloužit současně jako volební i hlasovací místnost, případně pro více okrskových volebních komisí nebo více okrskových komisí podle zákona o místním referendu. Otázky společné místnosti se dotknul Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí Ars 3/2014: *„Přes rozdílné složení komisí pro místní referendum a pro volby a přes odlišná procedurální pravidla, jimiž se tyto komise řídí, je však vítané, aby hlasování v místním referendu a v komunálních volbách probíhalo v jedné místnosti.“*

V této souvislosti je však nutné upozornit na to, že volební zákony a zákon o místním referendu stanovuje odlišně zákonem určený okruh osob, který může být přítomen při sčítání hlasů komisí. Na základě toho máme za to, že samotné sčítání odevzdaných hlasů, jak v místním referendu, tak ve volbách, by mělo probíhat odděleně.

¹ § 14e a § 14f zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 17 a § 18 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 16, § 17 a § 18 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 18 a § 19 zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 17 a § 18 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

V mimořádných případech, a zejména za předpokladu, že budou hlasovací prostory dostatečně oddělené (např. zástěnou), bude to umožňovat kapacita místnosti a bude poskytnut dostačující prostor pro činnost obou komisí, může dle našeho názoru jedna místnost (např. tělocvična) sloužit jako volební místnost i hlasovací místnost. V takovém případě by měla každá „místnost“ (tj. oddělený prostor) splňovat náležitosti volební/ hlasovací místnosti dle příslušného zákona. Zejména musí být oddělená hlasovací a volební schránka. Každá komise pak musí pracovat samostatně bez toho, aby do její činnosti kdokoliv zasahoval. Možnost využití společné místnosti se tak vždy musí posuzovat podle konkrétních místních podmínek.

Bude-li posouzeno, že v daném prostoru je možné umístit více hlasovacích/ volebních místností, může dle názoru Ministerstva vnitra probíhat v těchto místnostech pak i sčítání hlasů. Pohyb některé okrskové komise spolu s celou hlasovací dokumentací (výpisy ze seznamu oprávněných osob/ seznamu voličů, hlasovací/ volební schránky, zbylé úřední obálky, atd.) do jiné místnosti pro účely sčítání hlasů Ministerstvo vnitra spíše nedoporučuje s ohledem na vyšší riziko manipulace s volebními/ hlasovacími materiály.

Na základě výše uvedeného a za použití argumentu *a maiori ad minus* má Ministerstvo vnitra obdobné stanovisko i pro případ umístění více hlasovacích místností pro referendum do jedné místnosti.

Odbor všeobecné správy, červen 2017